

Krzysztof Krasuski

W odpowiedzi na ankietę zamieszczoną w "Tekstach Drugich"

Teksty Drugie : teoria literatury, krytyka, interpretacja nr 5 (70), 183-184

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ankieta

Żółkiewski zdecydowanie zmienił swoją orientację ideologiczną i badawczą i napisał wiele ciekawych książek. Wśród nich wyróżniłbym *Kulturę literacką 1918-1932* (1973). Jest to nowatorska metodologicznie i pionierska materiałowo próba ujęcia szeroko rozumianego życia literackiego omawianej epoki. Chodzi w szczególności o uchwycenie mechanizmów komunikacji literackiej (pozycji pisarza, zagadnień czytelnictwa i instytucji literackich, hierarchii obiegu).

10. Zamykam swoją listę wzmianką o książce Michała Głowińskiego pt. *Rytuał i demagogia. Trzydzieści szkiców o sztuce zdegradowanej*, (1992). Po roku 1989 rozpoczął się proces oceny skutków tzw. polityki kulturalnej lat PRL-u. Na tle licznych wypowiedzi o nastawieniu prokuratorskim książka Głowińskiego wyróżnia się jako próba zarysowania złożonych przyczyn ówczesnej sytuacji w literaturze, w szczególności zaś licznych w tym czasie wynaturzeń. Jest to książka podstawowa dla badań nad tzw. minionym okresem.

Wrocław, 20 lipca 2001

Krzysztof Krasuski

W odpowiedzi na ankietę zamieszczoną w „Tekstach Drugich” – z telegraficznym uzasadnieniem i bez podtytułów – podaję listę 10 najbardziej wpływowych dzieł z zakresu polskiej wiedzy o literaturze, opublikowanych w XX wieku

Roman Ingarden *Das literarische Kunstwerk* (1931) – myślę, że nie wymaga uzasadnień.

Juliusz Kleiner *Mickiewicz* (1934) – ta i inne prace Kleinera wpłynęły m.in. na powstanie szkoły interpretacji poezji nie tylko romantycznej.

Janusz Sławiński *Koncepcja języka poetyckiego awangardy krakowskiej* (1965), *Dzieło. Język. Tradycja* (1974) – fundamentalne dla rozwoju badań literackich prace o literackiej semantyce. Przewiduję ich trwałe wpływy w XXI wieku.

Michał Głowiński *Powieść młodopolska* (1969) – wybitna, wzorcowa monografia historycznoliteracka o sztuce narracyjnej.

Ankieta

- Maria Renata Mayenowa *Poetyka teoretyczna. Zagadnienia języka* (1974, wyd. uzup. 1979) – wybitna synteza lingwistyki strukturalnej.
- Czesław Hernas *Barok* (1973) – najwybitniejsza praca o literaturze staropolskiej. Poziom europejski, ciągle aktualność.
- Ryszard Nycz *Sylwy współczesne* (1984), *Tekstowy świat* (1993) – prace wybitnego, wśród wielu, kontynuatora „szkoły Sławińskiego”, nadzwyczaj adekwatne wobec kierunków rozwoju literatury na przełomie wieków.
- Stanisław Balbus *Między stylami* (1993) – wybitna praca na temat intertekstualności.

Henryk Markiewicz

Dziesięć najwybitniejszych osiągnięć polskiego literaturoznawstwa XX w.

Ułożenie listy dziesięciu najwybitniejszych osiągnięć polskiego literaturoznawstwa w minionym stuleciu nastrocza dużo kłopotów i wątpliwości. Inaczej wygląda „wybitność” mierzona oryginalnością, inaczej – zasięgiem oddziaływania. Wielu badaczy literatury – jak Stanisław Pigoń, Julian Krzyżanowski, Konrad Górski – pozostawiło dorobek imponujący i rozmiarami, i poziomem; nie ma jednak w tym dorobku jakiegoś j e d n e g o dzieła, które by górowało nad innymi swoją doniosłością. Wreszcie nie wiadomo, czy w intencji inicjatorów ankiety było także uwzględnienie eseju i krytyki literackiej.

Decydując się na pominięcie tych ostatnich dziedzin (i w rezultacie rezygnując z góry z takich tytułów, jak *Legenda Młodej Polski*, *Czyn i słowo. Obrachunki fredrowskie*. *Rzecz wyobraźni*, *Szekspir współczesny*, *Romans z tekstem*) wybieram następujące dzieła:

- 1 Aleksander Brückner *Dzieje literatury polskiej*
- 2 Ignacy Matuszewski *Słowacki i Nowa Sztuka (modernizm)*
- 3 Juliusz Kleiner *Juliusz Słowacki. Dzieje twórczości*
- 4 Stanisław Adamczewski *Serce nienasycone*
- 5 Roman Ingarden *Das literarische Kunstwerk*
- 6 Wacław Borowy *O poezji polskiej XVII wieku*